

Hørings svar: Hvordan skal fjernvarmeprisen reguleres?

Fritzøe Energi AS

Til: NVE, nve@nve.no
Fra: Maria Brekke-Jakobsen
Dato: 01.02.23
SV: Foreslått endring i regulering av fjernvarmepris

Fritzøe Energi sin virksomhet omfatter utvikling, produksjon, distribusjon og salg av fornybar energi.

Fritzøe Energi AS har konsesjon uten tilknytningsplikt til fjernvarmeleveranse i Hammerdalen, Indre Havn, Larvik sentrum, Torstrand og Bergeløkka. Fjernvarme- og fjernkjøleanlegget består av to energisentraler. I begge energisentraler er varme- og kjøleproduksjonen i all hovedsak basert på sjøvannsbaserte varmepumpeanlegg. Enkelte år benyttes oljekjeler på de kaldeste vinterdagene.

Det er planlagt utvidelse av energisentralen og distribusjonsnettet. Også her vil varme- og kjøleproduksjon i all hovedsak være fra sjøvannsbaserte varmepumpeanlegg. I tillegg skal det installeres elektrokjeler og biooljekjeler til spiss- og reservelastformål. Fjernvarme- og fjernkjøleanlegget vil kunne få kortreist fornybar strøm fra Treschow-Fritzøe sitt vannkraftverk i Hammerdalen. Dette kraftverket har helt siden 1901 utnyttet seg av fallet fra Farrisvannet, og kraftverket skal oppgraderes.

I Fritzøe og Farriselven har det vært aktiv bruk av energi fra 1200-tallet, hvor man gjennom vannfallet og en kvern konverterte en naturressurs til vareproduksjon. Den katolske kirken eide kvernen i Farriselven som ble driftet av munkene. Her leverte bøndene korn for å få laget mel.

Treschow Fritzøe startet med produksjon av elektrisitet i Farriselven allerede i 1885. Fra 1901 – 1920 var Godseier F.M Treschow pioneren innen elektrisitetsforsyningen til området. Treschow sto for elektrifiseringen av hele Vestfold fylke. Siljanvassdraget ble bygget ut og selskapet kjøpte seg opp som majoritetseier i A/S Skollenborg. Treschow kontrollerte distribusjonen og produksjonen av elektrisitet i hele Vestfold. Kraftverk, betydelige fallrettigheter samt ledningsnettet ble i 1920 solgt til nyetableringen Vestfold Kraftselskap som i dag er Skagerak Energi.

Fra 2023 er Fritzøe Energi etablert som et eget forretningsområde i Treschow-Fritzøe konsernet. Forutsatt forutsigbare og rettfærdige rammebetingelser planlegges utvidet produksjon av både fjernvarme, fjernkjøling og elektrisitet. Forutsigbarheten har hatt mangler det siste året mht.

- pålegg om fjernvarmepriser til husholdning som strømpris under strømstøtte, uten kompensasjon for fjernvarmeleverandør
- at fjernvarme ikke automatisk inngikk i underlaget for Energitilskuddsordningen
- forslaget til prisregulering av fjernvarme
- endret skattlegging av kraftsektoren

Vi vil med dette gi vårt innspill til NVEs høring av hvordan fjernvarmeprisen skal reguleres og kommentarer til det framlagte forslaget i utredningen fra Vista Analyse. Vi stiller oss bak bransjeforeningen Norsk Fjernvarmes innspill og brevet er i stor utstrekning basert på deres brev.

Våre hovedpunkter

- Vi støtter en modell med et markedsbasert pristak, som også må inkludere et prisgulv, så lenge dette forholder seg til reelle kostnader i markedet.
- En slik gulv/tak-modell kan enten baseres på en modifisert versjon av dagens modell, med referanse til spotprisen på strøm, eller en ny modell hvor kundens reelle kostnader ved en alternativ varmepumpeløsning legges til grunn.
- Uansett valg av modell må en ny regulering tillate avtalefrihet, slik at kunde og selskap kan inngå avtaler uten å risikere å være i strid med energilovens bestemmelser.

Hvilke problemer skal en ny regulering løse?

Det har det siste året versert en rekke argumenter i den offentlige debatten rundt hvorfor en endring av dagens prisregulering av fjernvarme er nødvendig. Fraværet av støtte til dagens regulering har vært påfallende, til dels også i fjernvarmenæringen. Samtidig er det verd å stille spørsmål ved hvilke problemer en ny regulering er ment å løse.

PROBLEM: MANGLENDE REGELVERK?

Et åpenbart problem er at dagens regulering i praksis bare består av to setninger i Energiloven, som slår fast at prisen på fjernvarme ikke skal være dyrere enn strøm i det vedkommende forsyningsområdet. Disse to setningene, skrevet i 1986, stammer fra en tid hvor Stortinget bestemte strømprisene og strømprisen ikke besto av en lang rekke elementer slik den gjør i dag. Kunder som er tilknyttet fjernvarmenett på grunn av kommunalt vedtatt tilknytningsplikt ble samtidig gitt mulighet til å klage til NVE, hvis deres fjernvarmepris var dyrere enn strøm. I dette systemet er det NVE som til enhver tid bestemmer hvordan lovverket skal tolkes gjennom klagesaksbehandling og på direkte spørsmål. Dette er vurderinger som i stor grad har vært utilgjengelig for både kunde og fjernvarmeselskap. Samtidig har det vært relativt få klagesaker gjennom årene og sånn sett få anledninger til å justere og oppdatere praktiseringen av regelverket i takt med utviklingen av energi- og varmemarkedet i Norge. Først i de senere år har NVE etablert en egen side på nve.no hvor noen av tolkningene av reguleringen er gjort rede for.

Manglende transparens og tilgang til tolkning av gjeldende regelverk har på mange måter lagt lokk over diskusjonen rundt prisreguleringen. Samtidig har speilingen av strømpristariffene tvunget fjernvarmeprisen til å følge en stadig mer komplisert prisstruktur som få (privat)kunder har forstått elementene i.

På den annen side har reguleringen med koblingen til strømprisen i en tid hvor Norge stort sett hatt Europas laveste strømpriser, ført til også svært lave fjernvarmepriser i Norge. Dette er også trolig en hovedårsak til relativt sett få klagesaker.

Fjernvarmeselskapene som er omfattet av reguleringen har vært tvunget til å ha tariffer som automatisk følger strømmarkedet, nettopp for å være sikre på at de aldri skulle være dyrere enn strøm og dermed bryte loven.

En åpenbar løsning på manglende transparens ville være å utarbeide en forskrift som gir nødvendig veiledning av avgrensning av hvordan dagens regelverk skal forstås. Men det ville trolig ikke kunne gi nødvendige tilpasninger på sentrale punkt i reguleringen, for eksempel å tillate avtalefrihet, slik vi forstår NVEs juridiske vurdering av dagens regulering.

PROBLEM: VANSKELIG KLAGESAKSBEHANDLING?

Da NVE først tok initiativ til en utredning av prisreguleringen av fjernvarme i november 2021, var utgangspunktet at den nye modellen for kapasitetsledd i nettleia for husholdningene gjør det vanskelig for NVE å beregne hva det vil si at fjernvarmen ikke skal være dyrere enn strøm. Som følge av det har NVE "frosset" sammenligningsgrunnlaget til slik tariffene i strømmettet var utformet i 2019.

Del én av oppdraget Vista analyse ble gitt, handler da også om dette punktet, uten at rapporten gir noen entydig gode svar på hvordan denne utfordringen skal håndteres. Isteden peker Vista på at en ny regulering vil kunne løse dette problemet.

Omdømmeundersøkelser hos fjernvarmenæringen, har vist at det er lavt kunnskapsnivå om hva fjernvarme er. Det kan tenkes at flere forbrukere (både eiere av boligbygg og næringsbygg) hadde valgt fjernvarme dersom de forsto at fjernvarme avlastet elnettet og reduserte utbygging av fornybar kraft. Forbedret informasjon og kommunikasjon her bør både fjernvarmebransjen selv og myndighetene stå for.

Når det kommer klager, er det naturlig å tenke at Forbrukerrådet ville vært rett instans for husholdninger, de har da også dannet Elklagenemda som kontaktpunkt for private strømkunder.

Det er viktig å fremheve at en del av fjernvarmemottakere er næring, noen er husholdningskunder. Fjernvarme – som i Larvik også muliggjør fjernkjøling - bør også vurderes ut fra et perspektiv der sluttbrukeren er en profesjonell aktør.

PROBLEM: FOR HØYE PRISER?

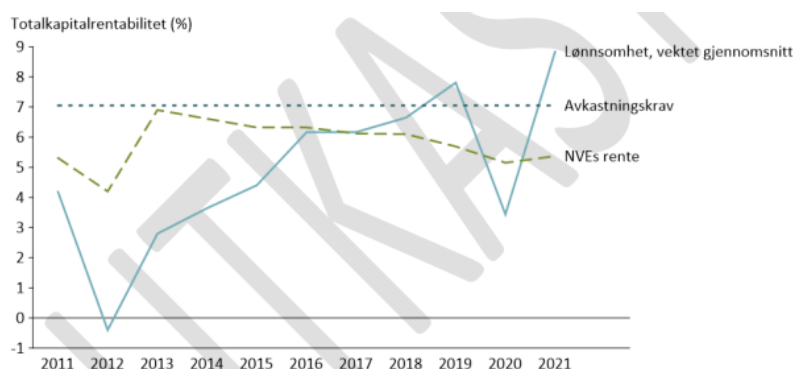
Det første initiativet til utredning fra NVE kom samtidig som strømprisene i Norge var i ferd med å nå historisk høye nivåer, noe som også førte til at prisen på fjernvarme ble høyere for mange. Det førte også til en økning av klagesaker til NVE som følge av høye priser, men få klager ble tatt til følge. Det viste seg jo i de aller fleste tilfellene at fjernvarmen ikke var dyrere enn strøm og dermed innenfor energilovens bestemmelser.

Samtidig er det ikke vanskelig å forstå at kraftig prisøkning er vanskelig for mange forbrukere og selve koblingen til strømprisene ble satt ettertrykkelig på dagsorden.

PROBLEM: FOR LAVE PRISER?

For fjernvarmeselskap er svingninger i strømprisen noe man tar høyde for i planlegging og drift, men det er åpenbart utfordrende for lønnsomheten når lav pris i strømmarkedet gir røde tall for fjernvarmen, slik som i 2020.

Fordi investeringer i infrastruktur har en lang horisont, vet selskapene at lave priser kan etterfølges av høye, noe som vil gi lønnsomhet på sikt. Fjernvarmenæringen har vokst kraftig de siste årene, noe som har medført tunge investeringer, i et marked med lave strømpriser. I en analyse av lønnsomheten i de tjue største fjernvarmeselskapene i Norge som Thema Consulting har utført på vegne av Norsk Fjernvarme, går det fram at den gjennomsnittlige lønnsomheten de siste ti årene er langt lavere enn for eksempel NVEs avkastningskrav for landets nettselskaper. Det tegner et bilde av en næring som investerer i framtidig inntjening, men som på ingen måte henter ut noen "superprofitt" i varmemarkedet:

Figuren viser total kapitalrentabilitet for de 20 største selskapene i perioden 2011-2021 og 2011-2020. For skatt viser denne en avkastning på 4,9% og 3,7% (2011-2021) og 3,4% (2011-2020) etter skatt.

Det er heller ikke slik at selskapenes fjernvarmepris automatisk følger strømprisen til topps.

I 2022 opplevde næringen å bli underlagt et strømkompensasjonsregime, hvor myndighetene, ved å bruke dagens prisregulering, fastsatte et nytt pristak for fjernvarmeprisen; kompensert strømpris. Dermed ble fjernvarmens mulighet til å hente inn igjen fortjeneste i et marked med høye priser kuttet drastisk. Dette midlertidige regimet, som skulle gjelde i noen måneder, er nå foreslått forlenget til sommeren 2024.

Uavhengig av denne type tiltak har flere fjernvarmeselskap lenge hatt selvpålagt pristak på spotpriselementet i egne tariffer, som sikrer kundene solid rabatt ved strømpriser over dette taket. I 2022 innførte i tillegg et flertall av de store fjernvarmeselskapene i Sør-Norge forskjellige rabattordninger til sine næringskunder på grunn av de høye prisene. Fritzøe Energi lot blant annet abonnenter bli fakturert for målt effekt når den var lavere enn den kontraktsfestede abonnerte effekten. Grunnen til at selskapet kommer markedet i møte er for å avlaste i en krevende økonomisk periode og ikke miste anseelse for fjernvarme som produkt. Det er en reell konkurranse i varmemarkedet, ettersom kundene kan velge å koble seg av fjernvarmen og velge en annen oppvarmingskilde.

PROBLEM: FOR LITE FJERNVARME?

Fjernvarmens store bidrag til energisystemet er å utnytte lavverdig, lokal overskuddsenergi til å varme- og kjøle bygninger og virksomheter som ellers ville ha belastet kraftnettet. Dette gir store besparelser for samfunnet og skaper verdier av energiresurser som ellers ikke ville blitt utnyttet. I Larvik legges fjernvarmerør og fjernkjølerør parallelt i hele traséen. Ved tilknytning til det nye Grandkvartalet var fjernkjøling svært attraktivt fremfor å bygge den prosjekterte løsningen med tørrkjølere på takflaten og utvendige synlige rør. Som følge av tilkoblingen kunne de slippe alle utendørs vifter på luft til vann-varmepumper og tørrkjølere med tilhørende reduksjon av støy og plassbehov.

Fjernvarmen sparer investeringer i kraftnett og -produksjon. Dersom fjernvarmeproduksjon og -distribusjon bygges ytterligere ut i Larvik vil vi påstå at det fører til redusert behov for forsterkninger i kraftnettet.

En endring av prisreguleringen, som vil påvirke rammebetingelsene for fjernvarmselskapene, kan derfor ikke sees adskilt fra utfordringene i det norske energisystemet. Mens forbruket av fjernvarme i bygningsmassen ligger noe over 6 TWh per i dag, brukes det ifølge NVE rundt 50 TWh strøm på å holde bygninger varme i Norge hvert år. Varmeforbruket er dimensjonerende for kraftnettet i Norge, som allerede sliter med kapasiteten i møte med ytterligere, storstilt og nødvendig elektrifisering. Statnett varslet i januar om en kommende energi- og effektkrise i Norge.

Energikommisjonens rapport utgitt 1.1.2023 peker bl.a. på at

- Lokal energiproduksjon og fjernvarme, der forholdene ligger til rette for det, må stå sentralt i utviklingen av bygningsmassen. En slik utvikling legger også grunnlag for en større fleksibilitet i perioder med særlig høye priser og høy belastning i kraftnettet.
- Energimerkeordningen for bygg må utformes slik at den ikke er i disfavør av utnyttelse av overskuddsvarme og utbredelsen av fjernvarme.
- Energikommisjonen mener det er realistisk med økning på i størrelsesorden 2-4 TWh fjernvarme innen 2030, og mot 2040 er det realistisk å doble dette potensialet.

For eksempel blir fjernvarme og andre alternative løsninger i liten grad trukket inn når man vurderer behovet for nettførsterkninger. Rammebetingelser som kan fremme lønnsomheten i fjernvarmeselskapene vil muliggjøre at selskapene kan ta en større andel av varmemarkedet, noe som vil bidra svært positivt for utviklingen av kraftsystemet. Dårligere lønnsomhet vil åpenbart virke motsatt.

LØSNING: MER FORUTSIGBARE PRISER

Vi mener en ny regulering basert på et markedsbasert tak/gulv-regime, supplert med mulighet for avtalefrihet, vil kunne adressere de fleste av disse problemene vi har skissert i dette dokumentet. Pristaket vil være en sikkerhet for kunden som reduserer kraftige prisøkninger, mens gulvet vil gi bedre lønnsomhet for selskapene i tider med lave priser i strømmarkedet.

En slik regulering vil også fjerne behovet for politiske "over natten"-beslutninger, som egentlig er ment for å støtte strømkunder i et marked med galopperende priser, men får store, uforutsigbare konsekvenser for fjernvarmeselskapene. Slike endrede rammebetingelser vil også kunne påvirke investeringsviljen i fjernvarmen.

Det er også utfordrende at andre plutselige endringer ment for å bøte på høye strømpriser, som for eksempel halvvering av el-avgift, også gjennomføres i områder med lave strømpriser og dermed tar ned en allerede lav fjernvarmepris ytterligere, slik tilfellet var i Midt- og Nord-Norge i 2022.

I en rapport EY utarbeidet for Norsk Fjernvarme i 2022, om hvilken påvirkning plutselig endrede rammevilkår, som kompensasjonsordningen for husholdningene, har for potensielle investorer, skriver konsultantselskapet følgende:

"I praksis kan man se for seg at investorer tar høyde for denne økte risikoen enten gjennom kontantstrømmen som legges til grunn (gjennom kortere kontantstrøm eller mer konservative 5 prisforventninger) eller avkastningskravet som benyttes (et påslag for regulatorisk risiko). Uavhengig av hvordan det tas høyde for vil det innebære at verdien av selskapene og prosjekter blir lavere."

Hva skal reguleringen omfatte?

Energilovens paragraf 5.5 slår fast at "Prisen for fjernvarme skal ikke overstige prisen for elektrisk oppvarming i vedkommende forsyningsområde".

Samtidig knytter lovteksten klageretten til plan- og bygningslovens bestemmelser om tilknytningsplikt: "Enhver som er pålagt å tilknytte seg fjernvarmeanlegg etter plan- og bygningsloven § 27-5, har rett til å klage til konsesjonsmyndigheten over priser og andre leveringsvilkår. Konsesjonsmyndigheten kan gi pålegg om endringer av prisen eller leveringsvilkårene for øvrig."

Det er vanskelig å forstå lovteksten annerledes enn at det rent faktisk er "kunder som er pålagt å tilknytte seg fjernvarmeanlegg" som omfattes av prisbestemmelsen, noe som også gjenspeiles i klagesaker NVE har behandlet.

Dette er uansett et prinsipp vi mener må gjelde – at prisreguleringen utelukkende omfatter kunder som er knyttet til fjernvarmen som følge av kommunale vedtak om tilknytningsplikt.

Det betyr da at andre kunder, som ikke er pålagt å knytte seg til, ikke er omfattet av prisreguleringen. Dette gir mening, ettersom disse kundene har valgt fjernvarme i fri konkurranse med andre løsninger. Følgelig vil også en kunde som opprinnelig er omfattet av prisreguleringen, for så å koble seg av, ikke lenger være omfattet hvis hen på et senere tidspunkt velger å koble seg på.

NVE har i tillegg gjennom sin tolkning av dagens regelverk slått fast at spisslastleveranse av fjernvarme ikke er omfattet av prisreguleringen, som gjort klart i dette svaret på spørsmål fra Agder Energi Varme (30.04.2021): "Abonnenter som kun bruker fjernvarme til spisslast og reservelast, kan ikke kreve at fjernvarmeprisen ikke overskrider maksprisen på fjernvarme. Bruk av fjernvarme til spisslast er ikke omtalt i enl §5-5. Kostnadene for produksjon av fjernvarme som brukes til spisslast vil være flere ganger så store som gjennomsnittskostnadene for produksjon av fjernvarme over året. NVE mener derfor at det ikke vil være aktuelt å bruke gjennomsnittspris for fjernvarme over året som pris for kjøp av kun spiss- og reservelast fra fjernvarme."

Dette prinsippet bør fortsatt være gjeldende i en eventuell ny regulering.

Utdyping av våre forslag til ny regulering

Vi vil i det følgende peke på hvordan våre tre hovedpunkter, gjengitt i starten av dette innspillet, kan gjennomføres i praksis. Målet må være mer forutsigbarhet for kunde og selskap – basert på en mest mulig transparent og forståelig prisregulering.

FORSLAG 1: NY REGULERING MED MODIFISERT STRØMPRISREFERANSE

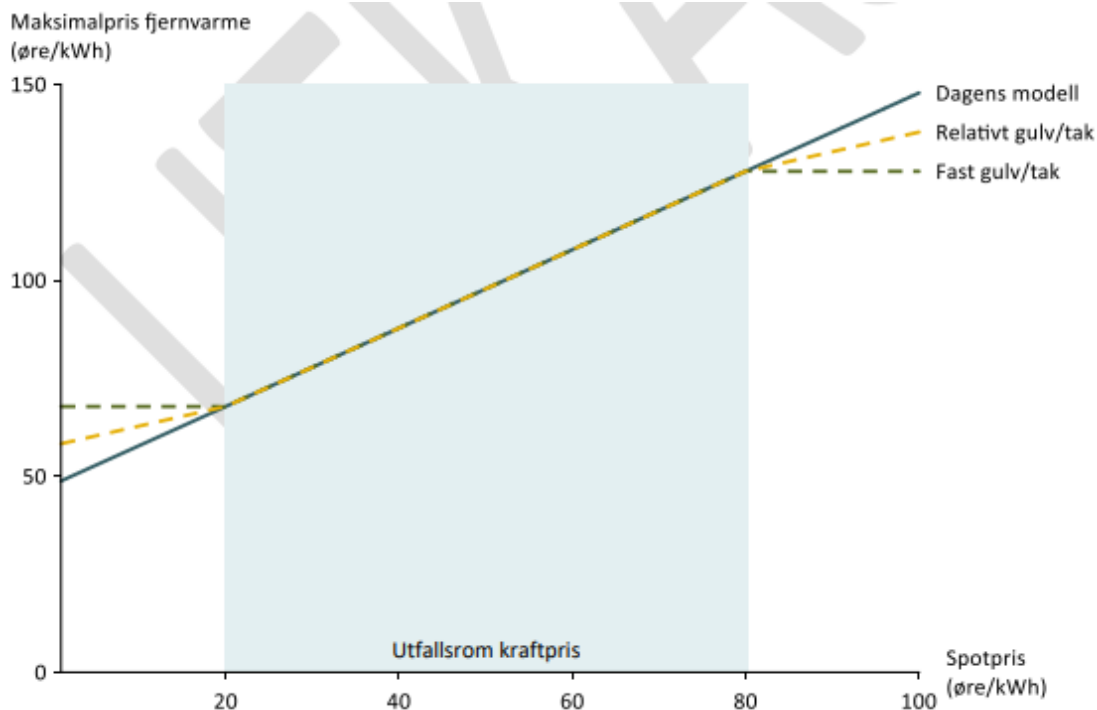
En tak/gulv-løsning er fullt ut mulig å gjennomføre med referanse til strømpris. Forskjellige varianter av dette finnes i varmemarkedet allerede i dag, gjerne omtalt som "tunnel-prising".

Modellen innebærer at det avtales en gulv- og en takpris-referanse i forhold til spotprisen på strøm. På spotpriser mellom disse to ytterpunktene følger dette elementet i fjernvarmeprisen spotprisen opp og ned.

I likhet med dagens regulering, vil nettleie, avgifter og påslag som en strømkunde må betale, ligge i bunnen av selve modellen. Det kan være hensiktsmessig å se på om det er mulig å abstrahere disse leddene i større grad, for å løse utfordringene med utregning av kompliserte kapasitetsledd for leilighetskunder, for eksempel med en fast beregning av energi og effektforbruk i nettleidelen. Det kan også være fornuftig å erstatte de fiskale avgiftene med et annet påslag i tilsvarende størrelse som tar høyde for besparelsene fjernvarmen bidrar med i kraftsystemet.

En utfordring med en slik modell med et tak og gulv knyttet til spotprisen på strøm, er åpenbart å treffe riktig nivå på taket og bunnen. Dette må det være opp til NVE å utarbeide. En mulig løsning vil være å se på langsiktig forventning på spotpris i markedet fram i tid og sette et tak og bunn henholdsvis 50 prosent over og under denne referansen, for så å oppdatere denne referansen med jevne mellomrom.

En annen utfordring vil være at fjernvarmeproduksjon basert på varmepumper, som er spesielt eksponert mot strømprisen, vil komme dårlig ut med et fast tak. En løsning vil være å gjøre taket og gulvet relativt, for eksempel at spotpriselementet over taket og under gulvet halveres.

Thema Consulting har utredet en slik modell for Hafslund Oslo Celsio, som gjengitt i illustrasjonen under over. 50 øre/kWh er en eksempelpris for å illustrere prinsippene bak modellforslaget og er kun makspris for en gitt time. Nettleie, elavgift og leverandørpåslag utgjør gulvet i modellen, der nettleien er beregnet på grunnlag av effekt- og energiforbruk hos en næringskunde (kontorbygg) i Oslo:

Celsios forslag er å basere energiprisen på observerte fremtidspriser på kraft fra eksempelvis Nasdaq's futuresmarked for områdepris, som er brukt som et eksempel på hvor prisnivået kan ligge.

For å kunne praktisk gjennomføre innholdet i modellen, så må prisen settes basert på markedets forventning, som etablert på Nasdaq kraftbørs. Ved å benytte prisene fra Nasdaq vil det være en objektiv og transparent (åpen) og systematisk beregning av prisen. Dette vil være enkelt å administrere av NVE og kontrollere av kundene. Forslag til modell som ivaretar sesongvariasjon og timesprisvolatilitet er det redegjort for i Celsios høringsuttalelse.

Vi viser til Norsk Fjernvarmes høringsinnspill der de stiller seg til rådighet for en dialog med NVE om hvordan denne modellen kan utformes på detaljnivå..

FORSLAG 2: NY REGULERING MER VARMEPUMPEREFERANSE I utredningen fra Vista Analyse er det kundens "Best Available Technology" (BAT) som trekkes fram som den naturlige prisreferansen, i praksis er en væske-vann-varmepumpe. Vi er i utgangspunktet ikke avvisende til en slik modell, ettersom fjernvarmen allerede i dag konkurrerer med slike løsninger.

Det er i dag krav til nye bygg i byggt teknisk forskrift om at energifleksibel oppvarming (vannbåren varme) må kunne dekke minst 60 prosent av en bygnings varmebehov, noe som gjør referansen til direktevirkede elektrisk oppvarming mindre relevant på teknologisiden. Utfordringen med en slik BAT-referanse er imidlertid å kalkulere reelle kostnader for kundens alternative varmepumpekostnad, ettersom investerings-, drift- og vedlikeholdskostnader utgjør en stor del.

Utfordringen illustreres godt gjennom kalkuleringen av en BAT-pris i Vista Analyses utredning, som er fjernt fra de reelle varmepumpekostnadene i markedet.

Vista sitt regnestykke underestimerer investeringskostnadene og ser helt bort fra drift- og vedlikeholdskostnader ved en varmepumpe-løsning. Vi viser til innlegg holdt av Multiconsult på innspillsmøtet hos NVE 20. januar, som påpeker at denne type kostnader er betydelige, om enn vanskelig å fastsette eksakt. Vi har også fått utarbeidet en rapport fra svenske Profu, som har utviklet et verktøy for en varmepumpebasert BAT-referanse for det svenske markedet. Den viser også et helt annet, og høyere, kostnadsbilde enn det Vista legger til grunn.

Vista ser også bort fra systemvirkningsgraden på en varmepumpe, som gjerne ikke er dimensjonert for å dekke hele varmebehovet, men gjerne suppleres ev en elkasset/elkjel for topplast og reserve, noe som trekker ned virkningsgraden.

I tillegg er varmepumpens ytelse betinget av hvilken varmekilde den utnytter og hvilke klimatiske forhold den står i, noe som det er vanskelig å generalisere. Vista har også sett bort fra arealkostnaden en varmepumpeinstallasjon krever, som kan være betydelig i tettbygde strøk.

Det er tillegg uforståelig at Vista Analyse legger til grunn et spotpriselement basert på et vektet snitt de siste ti årene i sin modell, som er ment å legge til grunn kundens alternativkostnader.

Denne "historiske fastprisen" vil aldri være relevant for kundens alternativkostnad i det faktiske spotprismarkedet og vil bare i liten grad endre seg fra år til år.

Referanseprisen Vista Analyse lander på i sitt regnestykke legger seg på et nivå som ville være lavere enn fjernvarmeprisen har vært i alle de siste ti årene i husholdningsmarkedet, inkludert 2020, da prisene var på sitt laveste, som vist i figuren under.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Vista-pristak
Kraft og nett i alt husholdning inkl. avgifter (øre/kWh)	81,2	88,3	83,7	81,9	91,8	96,5	114,9	115,9	80,3	142,0	
Fjernvarmepris, husholdning ekskl moms (øre/kWh)	55,9	59,8	59,6	57,3	66,5	69,6	81,6	81,1	55,9	100,8	Ca 50
Fjernvarmepris, husholdning inkl moms (øre/kWh)	69,9	74,8	74,5	71,6	83,1	87,0	102,0	101,4	69,9	126,0	62,5

Kilde: SSB - ikke inflasjonsjustert

Et slikt pristak kan strupe investeringene i fjernvarme. Vi er i ferd med å investere i ny fjernvarme, som vil bidra til å erstatte titalls GWh med elektrisk oppvarming, og en slik prisforventning kan gjøre at planen legges bort.

Vi ber derfor NVE om å legge bort det foreslåtte regnestykket og isteden selv ser på hvordan en reell BAT-modell eventuelt kan settes sammen.

Helt grunnleggende må være at en slik modell tar utgangspunkt i den faktiske spotprisen i markedet når den måles mot kundens fjernvarmepris. I dag kan en fjernvarmekunde klage til NVE hvis hen mener fjernvarmeleverandøren har brutt prisreguleringen. Slik forvaltningspraksisen er i dag, ser da NVE på spotprisen de siste 12 månedene og regner ut om kunden faktisk har betalt mer enn hen ville ha gjort hvis strøm var blitt brukt til oppvarming isteden.

På samme måte kan spotpriselementet brukes i en BAT-modell, hvor også alle medfølgende kostnader og avgifter knyttet til innkjøp av strømmen regnes med.

Selve modellen, med det reelle kostnadsbildet på de forskjellige faste kostnadene knyttet til BAT-referansen, vil måtte settes av NVE og jevnlig oppdateres. I Sverige, som er et marked uten prisregulering, leverer analyseselskapet Profu en modell som fjernvarmeselskaper og kunder benytter gjennom organisasjonen Prisdialogen, med årlig oppdaterte referansepriser på bruk av varmepumper i det svenske markedet. Brukt i en offentlig prisregulering, vil det være naturlig at NVE utvikler et slikt verktøy, med full offentlighet om forutsetningen i modellen.

Kalkulert riktig, vil trolig gulvet i en slik modell være høyere enn i dagens regulering. Det relative taket, delt på BAT-varmepumpens reelle systemvirkningsgrad, vil på den annen side skåne fjernvarmekunden mot de høye pristoppene i strømmarkedet. Slik sett kan en riktig beregnet og godt kommunisert modell kunne gi mer forutsigbare priser for kunde og selskap

FORSLAG 3: AVTALEFRIHET

Som redegjort for tidligere, mener vi det er rimelig at en prisregulering bare skal gjelde kunder som ifølge Energiloven "er pålagt å tilknytte seg fjernvarmeanlegg etter plan- og bygningsloven § 27-5". Det 9 betyr at for alle andre kunder vil ikke prisreguleringen gjelde, etter som de ikke er omfattet av tilknytningsplikten og står helt fritt til å velge forsyningsløsning i markedet. Det er verd å merke seg at fjernvarmeaktørene i dag stort sett ikke har forskjellige tariffer for kundegrupper med eller uten tilknytningsplikt – i stor grad av praktiske årsaker. Et pristak vil dermed uansett ha implikasjoner også for kunder som ikke juridisk sett er omfattet av prisreguleringen.

Dette kan også til en viss grad skyldes usikkerhet om hvorvidt prisreguleringen gjelder alle kunder i et konsesjonsområde - eller bare de som har rett til å klage i tråd med energiloven. En klargjøring av at prisreguleringen bare gjelder kunder med tilknytningsplikt vil derfor være en viktig del av en ny prisregulering.

I vår gjennomgang av hvilke problemer en ny regulering skal løse, landet vi på at "mer forutsigbare priser" vil være et godt mål, både for kunde og selskap. Samtidig er landets fjernvarmeselskaper svært forskjellige, både i

størrelse og i energimiks. Stort sett ingen anlegg har den samme energimiksen og kundemassen kan også variere stort fra anlegg til anlegg.

I praksis betyr dette at det ofte kan variere fra sted til sted hva som er de gunstigste prismodellene for kunde og selskap, noe som betyr at modeller på siden av prisreguleringen kan være å foretrekke.

Et eksempel på det er fastpris, som NVE i tolkning av dagens regelverk har slått fast at bryter med prisreguleringen, all den tid en fastprisavtale aldri kan være dyrere enn en spotprisbasert tariff. En fastpriskunde med tilknytningsplikt kan altså klage til NVE og få medhold, hvis fastprisen har vært dyrere enn en spotprisbasert tariff de siste 12 månedene.

Vi er kjent med et juridisk arbeid på dette området, hvor NVE har konkludert at dette er slik dagens regulering må forstås. Vi er i utgangspunktet uenig i den vurderingen, ettersom hele poenget med en fastpris er å betale en "forsikringspremie" for å sikre seg mot høyere priser. En fastprisavtale har en nedside og en oppside for både kunde og selskap – men gir også en forutsigbarhet for begge parter. Slik NVE tolker energiloven har fastprisavtaler utelukkende en nedside for selskapet og utelukkende en oppside for kunden.

En tydeliggjøring av at prisreguleringen bare omfatter kunder med tilknytningsplikt, vil trolig føre til et større tilbud av avtaler basert på lokale forhold når det gjelder fastpris og andre modeller for kunder som ikke er omfattet av prisreguleringen. Vi mener imidlertid at kunder som er omfattet av prisreguleringen også bør kunne inngå slike avtaler, hvis de ønsker det.

Derfor foreslår vi at et prinsipp om avtalefrihet må supplere den til enhver tid gjeldende modellen for prisreguleringen.

Det vil innebære at hvis en kunde velger en bilateral avtale med fjernvarmeselskapet, fravikes maksimalprisreguleringen i avtaleperioden. I praksis betyr det at kunden ikke kan klage på fjernvarmeprisen hvis den inngåtte avtalen skulle vise seg å være dyrere enn den gjeldende reguleringens prismodell. Eventuelle uenigheter om avtalevilkårene vil isteden avgjøres privatrettslig.

Inngåelse av fastprisavtaler er ukontroversielt i strømmarkedet og pekt på den sittende regjeringen som et hovedgrep i møte med volatile og økende energipriser. Det bør derfor være mulig også for varmekunder. Samtidig kan det være fornuftig med noen prinsipper for inngåelser av slike avtaler slik at det kan dokumenteres at kundene har inngått avtalen frivillig og på grunnlag av en selvstendig vurdering av vilkårene. Vi ser for oss at NVE kontrollfunksjon når det gjelder at avtalen er inngått på riktig måte, som trolig kan løses ved bruk av standardkontrakter. Denne kontrollfunksjonen vil trolig være viktigst i husholdningsmarkedet, ettersom næringsaktører i større grad besitter profesjonell kompetanse på inngåelse av slike avtaler.

Ved avtalens utløp, eller ved gjensidig kansellering, vil maksimalprisreguleringen gjelde for kunden omfattet av tilknytningsplikt. På denne måten vil avtalefriheten gi flere muligheter for kunden enn det dagens regulering tilbyr.

Vi stiller gjerne til et møte for å utdype eventuelle uklarheter i våre forslag og for å svare på spørsmål, ved behov.